

EXPUNERE DE MOTIVE

Secțiunea 1

Titlul actului normativ

Lege pentru modificarea Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice

Secțiunea a 2-a

Motivul emiterii actului normativ

1. Descrierea situației actuale

Legislația de asigurări sociale și pensii ce reglementează sistemul public de pensii din România cuprinde reglementări potrivit cărora pensia pentru limită de vârstă se cuvine persoanelor care îndeplinesc, cumulativ, la data pensionării, **condițiile privind vârsta standard de pensionare și stagiul minim de cotizare sau în specialitate, după caz, prevăzute de lege.**

Vârsta standard de pensionare este de 65 de ani pentru bărbați și 63 de ani pentru femei. Atingerea acestor vârste se realizează prin creșterea graduală a vârstelor standard de pensionare, în raport de data nașterii, conform anexei nr. 5.

Ca urmare, **în intervalul ianuarie 2011 – ianuarie 2015**, vârsta de pensionare a femeilor va crește de la 59 de ani la 60 de ani, iar cea a bărbaților va crește de la 64 de ani la 65 de ani.

La finele acestei perioade, se continuă creșterea graduală a vârstei de pensionare numai pentru femei, de la 60 de ani la 63 de ani, **până în anul 2030.**

Totodată, este reglementată creșterea stagiului minim de cotizare la **15 ani**, atât pentru femei, cât și pentru bărbați. Atingerea acestui stagiul minim se va realiza prin creșterea graduală conform eșalonării prevăzute în anexa nr. 5.

Ca urmare, **în intervalul ianuarie 2011 – ianuarie 2015**, stagiul minim de cotizare va crește de la 13 ani la 15 ani, atât pentru femei, cât și pentru bărbați.

De asemenea, stagiul complet de cotizare va ajunge la **35 de ani** atât pentru femei, cât și pentru bărbați. Atingerea acestui stagiul se va realiza printr-o creștere graduală, conform eșalonării prevăzute în anexa nr. 5.

În intervalul ianuarie 2011 – ianuarie 2015, stagiul complet de cotizare pentru femei va crește de la 28 ani la 30 de ani, iar pentru bărbați de la 33 de ani la 35 de ani.

La finele acestei perioade, se continuă creșterea graduală a stagiului complet de cotizare numai pentru femei, de la 30 de ani la 35 de ani, **până în anul 2030.**

2. Schimbări preconizate

Soluțiile legislative propuse a fi reglementate de proiectul de act normativ vizează modificarea art. 53 din Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare, în sensul egalizării vârstei standard de pensionare pentru femei și bărbați și, pe cale de consecință completarea anexei nr. 5 la lege în ceea ce privește eșalonarea vârstelor standard pentru femei, în raport de data nașterii, în intervalul 2030-2035.

3. Alte informații

Egalizarea vârstelor de pensionare pentru femei și bărbați se circumscrie Recomandărilor de țară ale Comisiei Europene transmise României, în contextul unei societăți cu o populație îmbătrânită, care afectează sustenabilitatea financiară a sistemului public de pensii.

În cadrul recomandărilor menite să îmbunătățească performanța economică a României, Comisia Europeană a constatat că, deși „ poziția bugetară s-a îmbunătățit în România, nivelul redus de respectare a obligațiilor fiscale constituie o provocare majoră iar sustenabilitatea și adecvarea sistemului de pensii prezintă riscuri medii pe termen lung,,

Potrivit recomandărilor Comisiei, România trebuie să ia măsuri de îmbunătățire a colectării impozitelor, să egalizeze vârsta standard de pensionare între femei și bărbați și să susțină reforma pensiilor promovând încadrarea în muncă a lucrătorilor în vârstă.

Procesul progresiv de îmbătrânire a populației determină sporirea ponderii beneficiarilor de pensii în totalul populației, acest fenomen contribuind în mod semnificativ la majorarea cheltuielilor bugetului asigurărilor sociale de stat.

Ca urmare, reforma sistemului de pensii prin creșterea vârstelor de pensionare este importantă pentru restabilirea încrederii în finanțele publice și totodată pentru asigurarea unor pensii adecvate și viabile pe termen lung prin participarea mai activă pe piața forței de muncă a femeilor și bărbaților pe parcursul întregii vieți

Recomandările de țară ale Comisiei Europene transmise României, în baza art. 121 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, sunt adaptate problemelor specifice cu care se confruntă statul nostru și acoperă o gamă largă de subiecte: situația finanțelor publice, reforma sistemului de pensii, măsuri pentru crearea de locuri de muncă și combaterea șomajului, chestiuni legate de învățământ și inovare etc.

Pentru a face față provocărilor rezultate din îmbătrânirea populației sistemul de pensii este în curs de adaptare. Egalizarea vârstelor standard de pensionare între femei și bărbați va asigura viabilitatea pe termen lung a unui sistem adecvat de protecție socială. În paralel este necesară atragerea și menținerea pe piața forței de muncă a lucrătorilor în vârstă, depășind actualele tipare de pensionare, în concordanță cu creșterea speranței de viață precum și examinarea nivelului de adecvare a pensiilor în vederea prevenirii sărăciei persoanelor de vârstă înaintată.

Secțiunea a 3-a

Impactul socio-economic al proiectului de act normativ

1. Impact macro-economic

Proiectul de act normativ nu se refera la acest subiect

1¹ Impactul asupra mediului concurențial și domeniul ajutoarelor de stat

Proiectul de act normativ nu se refera la acest subiect.

2. Impact asupra mediului de afaceri

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect

Impact social

3. Impact asupra mediului

Actul normativ nu se referă la acest subiect.

4. Alte informații

Criza financiară și economică a agravat și mai mult problema de fond reprezentată de îmbătrânirea populației. Demonstrând interdependența dintre diverse scheme și dând la iveală punctele slabe în conceperea anumitor scheme, criza a acționat ca un semnal de alarmă pentru sistemele de pensii din toate țările, nu numai a celor din Uniunea Europeană. Toate sistemele de pensii se confruntă cu dificultăți mari în a-și îndeplini „promisiunile privind pensiile”, din cauza creșterii șomajului, a diminuării creșterii economice, a creșterii nivelurilor datoriei publice și a volatilității piețelor financiare.

În acest context, este importantă evaluarea comparativă a situației sistemelor de pensii cu alte state membre ale Uniunii Europene, în special cu cele cu situații apropiate nouă din Europa Centrală și de Est.

Proiecțiile economice și bugetare pe termen lung, realizate în ultima perioadă, scot în evidență o creștere semnificativă, progresivă, a cheltuielilor totale cu pensiile până la orizontul anului 2060. Între cauzele care stau la baza acestei situații se pot menționa: creșterea numărului de pensionari în contextul îmbătrânirii populației, exprimat printr-o rată de dependență (raportul dintre persoanele în vârstă de 65 de ani și peste și persoanele în vârstă de 15-64 de ani); creșterea cuantumului pensiilor; creșterea duratei medii de plată a unei pensii.

Ca efect al evoluției demografice dar și al celorlalte măsuri specifice luate în sistemul de pensii din România, păstrarea structurii nereformate a sistemului de pensii publice va conduce, conform unor evaluări ale Băncii Mondiale, la:

- scăderea numărului de contribuabili la sistemul public de pensii publice, rata de scădere în perioada 2010–2060 fiind estimată la peste 16%;
- creșterea numărului de pensionari în sistemul public, rata de creștere estimată pentru intervalul 2010–2060 fiind de peste 15%;
- accentuarea deficitului bugetului asigurărilor sociale de stat. Se estimează că la nivelul anului 2050, deficitul creat de cheltuielile cu pensiile, ca procent din PIB, prin păstrarea sistemului actual, poate merge spre circa 12%;
- reducerea cu 59% a nivelului mediu al beneficiilor din sistemul public, pentru a menține sustenabil sistemul de pensii din punct de vedere fiscal (dacă vârsta de pensionare și structura actuală a sistemului nu se modifică);
- reducerea ratei medii nete de înlocuire, de la 48,9% în 2010 la 23% în 2050, dacă se optează pentru reducerea beneficiilor, în scopul menținerii echilibrului financiar al sistemului public de pensii;
- creșterea vârstei de pensionare la nivele dramatice – 70 de ani, pentru ca sistemul de pensii să devină sustenabil din punct de vedere fiscal (fără a fi nevoie de transferuri de la bugetul de stat, toți ceilalți parametri ai sistemului public de pensii fiind păstrați neschimbați).

Statele membre ale Uniunii Europene, între care și România, au derulat reforme în scopul reducerii generozității sistemelor publice de pensii, tocmai pentru a evita riscul falimentării acestora. **Vârsta de pensionare va continua să crească gradual pe termen lung, iar accesul la pensionare anticipată va continua să fie restricționat, pe fondul acordării de stimulente în condițiile prelungirii vieții active.**

Secțiunea a 4-a
Impactul financiar asupra bugetului general consolidat,
atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung
(pe 5 ani)

- în mii lei (RON) -

Indicatori	Anul curent	Următorii patru ani				Media pe patru ani
		3	4	5	6	
1	2	3	4	5	6	7
1. Modificări ale veniturilor bugetare, în plus/minus, din care: a) buget de stat, din acesta: i. impozit pe profit ii. impozit pe venit iii. TVA b) bugete locale i. impozit pe profit c) bugetul asigurărilor sociale de stat: i. contribuții de asigurări						
2. Modificări ale cheltuielilor bugetare, în plus, din care: a) buget de stat, din acesta: i. cheltuieli de personal ii. bunuri și servicii iii. asistență socială b) bugete locale: i. cheltuieli de personal ii. bunuri și servicii iii. asistență socială c) bugetul asigurărilor sociale de stat: i. cheltuieli de personal bunuri și servicii						
3. Impact financiar, plus/minus, din care: a) buget de stat b) bugete locale						
4. Propuneri pentru acoperirea creșterii cheltuielilor bugetare						
5. Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare						
6. Calcule detaliate privind fundamentarea modificărilor veniturilor și/sau cheltuielilor bugetare						
Alte informații						

Secțiunea a 5-a
Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare

1. Măsuri normative necesare pentru aplicarea prevederilor proiectului de act normativ:

a) acte normative în vigoare ce vor fi modificate sau abrogate, ca urmare a intrării în vigoare a proiectului de act normativ;

b) acte normative ce urmează a fi elaborate în vederea implementării noilor dispoziții:

2. Conformitatea proiectului de act normativ cu legislația comunitară în materie cazul proiectelor ce transpun prevederi comunitare

3. Măsuri normative necesare aplicării directe a actelor normative comunitare
Proiectul de act normativ nu se refera la acest subiect.

4. Hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene
Proiectul de act normativ nu se refera la acest subiect.

5. Alte acte normative și sau documente internaționale din care decurg angajamente

În baza art. 121 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, recomandările de țară ale Comisiei Europene transmise României sunt adaptate problemelor specifice cu care se confruntă statul nostru și acoperă o gamă largă de subiecte printre care, **reforma sistemului de pensii;**

Pentru a face față provocărilor rezultate din îmbătrânirea populației sistemul de pensii este în curs de adaptare. Egalizarea vârstelor standard de pensionare între femei și bărbați va asigura viabilitatea pe termen lung a unui sistem adecvat de protecție socială. În paralel este necesară atragerea și menținerea pe piața forței de muncă a lucrătorilor în vârstă, depășind actualele tipare de pensionare, în concordanță cu creșterea speranței de viață precum și examinarea nivelului de adecvare a pensiilor în vederea prevenirii sărăciei persoanelor de vârstă înaintată.

Recomandarea Consiliului privind Programul Național de Reformă al României pentru 2013 și care include avizul Consiliului privind Programul de convergență al României pentru perioada 2012-2016 adoptată de Consiliu în iunie 2013, în cadrul procesului de monitorizare a îndeplinirii obiectivelor Strategiei 2020.

5. Alte informații

Secțiunea a 6-a
Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ

1. Informații privind procesul de consultare cu organizațiile neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate

Proiectul de act normativ a fost supus dezbaterii publice cu organizațiile sindicale și patronale reprezentative la nivel național, în data de 13.11.2013.

2. Fundamentarea alegerii organizațiilor cu care a avut loc consultarea precum și a modului în care activitatea acestor organizații este legată de obiectul proiectului de act normativ

<p>3. Consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale, în situația în care proiectul de act normativ are ca obiect activități ale acestor autorități, în condițiile Hotărârii Guvernului nr.521/2005 privind procedura de consultare a structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale la elaborarea proiectelor de acte normative.</p>
<p>4. Consultările desfășurate în cadrul consiliilor interministeriale în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 750/2005 privind constituirea consiliilor interministeriale permanente Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.</p>
<p>5. Informații privind avizarea de către: a) Consiliul Legislativ b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării c) Consiliul Economic și Social d) Consiliul Concurenței e) Curtea de Conturi Proiectul de act normativ a fost avizat favorabil de Consiliul Legislativ, prin avizul nr. 1331/2013.</p>
<p>6. Alte informații Proiectul de act normativ a fost dezbătut în cadrul sedinței Comisiei de Dialog Social de la nivelul MMFPSPV din data de 13.11.2013</p>
<p>Secțiunea a 7-a Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ</p>
<p>1. Informarea societății civile cu privire la necesitatea elaborării proiectului de act normativ Proiectul de act normativ prezentat a fost elaborat cu respectarea prevederilor Legii nr.52/2003 privind transparența decizională în administrația publică fiind supusă dezbaterii publice în data de 08.11.2013</p>
<p>2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.</p>
<p>3. Alte informații</p>
<p>Secțiunea a 8-a Măsuri de implementare</p>
<p>1. Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ de către autoritățile administrației publice centrale și/sau locale - înființarea unor noi organisme sau extinderea competențelor instituțiilor existente Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.</p>
<p>2. Alte informații</p>

Față de cele prezentate, a fost elaborat proiectul de Lege alăturat, pe care îl supunem Parlamentului spre adoptare, cu procedura de urgență prevăzută de art. 76 alin. (3) din Constituția României, republicată.

PRIM-MINISTRU
ROMÂNIA
VICTOR - PONTA
PRIM-MINISTRU
GOVERNUL ROMÂNIEI

